

PROTOKOLL

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNDSKA TECKENSPRÅK – det 68:e mötet

Tid Onsdagen den 3 oktober 2018 kl. 10.00–15.00

Plats Finlands Dövas Förbund rf:s stora mötesrum i 3:e våningen, Ljusa huset, Helsingfors

Närvarande:

medlemmar	Alf Ekström	
	Sanna Paasonen	lämnade mötet kl. 13.30 (vid inledningen av §8)
	Taina Petäjäinen	
	Juhana Salonen	ordförande
	Elina Tapio	
	Mikaela Tillander	
	Mari Virtanen	
sekreterare	Leena Savolainen	
gäst	Pirkko Selin-Grönlund	Finlands Dövas Förbund rf, § 6
tolkar	Markus Aro	lämnade mötet kl. 13.30
	Tomas Uusimäki	lämnade mötet kl. 13.30

Frånvarande: Jarkko Keränen

§ 1 Mötet öppnas

Ordföranden öppnade mötet kl. 10.06.

§ 2 Mötets laglighet och beslutsförhet

Ordföranden konstaterade att mötet är lagligt sammankallat och beslutfört.

§ 3 Mötets föredragningslista

Mötets föredragningslista godkändes utan ändringar.

§ 4 Justering av föregående mötesprotokoll (22.9.2017) och memo (14.5.2018)

Det föregående mötets (22.9.2017) finsk- och svenskspråkiga protokoll samt de finsk- och svenskspråkiga memona från 14.5.2018 kontrollerades och godkändes alla utan ändringar.

§ 5 Val av person som gör det teckenspråkiga mötesreferatet

Det beslöts att Juhana Salonen tecknar detta mötesreferat och att Taina Petäjäinen tecknar referatet från 22.6.2017. Promemorior från 3.4.2018 och 14.5.2018 sammanfattas av Elina Tapio i samband med följande möte.

§ 6 UNESCO Survey of World Languages – ansökan

Arbetet med att fylla i en ansökan för att fastställa finska teckenspråkets ställning som ett hotat språk har påbörjats. Den ursprungliga målsättningen var i februari 2019, men Finlands Dövas Förbund fick överraskande besked (11.9.2018) om att Unesco nyligen påbörjat en världsomfattande kartläggning: UNESCO Survey of World Languages <http://uis.unesco.org/en/news/unesco-survey-world-languages-launched> och att även en klassificering av teckenspråk ska ansökas inom ramen för samma kartläggning. När det gäller teckenspråk, ska en för teckenspråk anpassad formulär användas. När Dövas Förbund var i kontakt med Unesco, framkom att de som bearbetar det nya formuläret inte alls var medvetna om att det sedan 2011 finns en för teckenspråk anpassad formulär med vilket 15 teckenspråk redan fått en klassificering. Den versionen är utarbetad i samarbete med Unesco i Storbritannien på UCLan https://www.uclan.ac.uk/research/explore/projects/sign_languages_in_unesco_atlas_of_world_languages_in_danger.php

I jämförelse med UCLan-versionen är den nya versionen enklare och tar knappt i beaktande de speciella drag som har att göra med anammande och utnyttjande av teckenspråken. Dessutom är en del av frågorna motstridiga; till exempel den enda frågan som berör antalet språkanvändare, beräknas enbart antalet döva språkanvändare och inte alls teckenspråkiga coda-personer. Samtliga svar kan kommenteras och såtillvida är det möjligt att påpeka problemen med frågorna.

Den pågående världsomfattande kartläggningen borde ha besvarats innan 5.10.2018, men Dövas Förbund har förhandlat en månad extra tid.

Specialsakkunniga Pirkko Selin-Grönlund från Finlands Dövas Förbund besökte språknämndens möte. Hon ansvarar för att fylla i ansökan i praktiken. Hon har bearbetat formuläret till en Google Docs -fil vars innehåll språknämndens medlemmar kan komma åt att kommentera. Formuläret är på engelska och kommer inte att översättas till finska eller svenska på grund av den tajta tidtabellen.

Under mötet diskuterades de mest centrala och svårbesvarade frågorna i formuläret. Alla synpunkter dokumenterades och de kommer att tas i beaktande då formuläret fylls i.

§ 7 Diskussion om de olika översättningarna av sången Vårt land

Jarkko Keränen, Juhana Salonen och Elina Tapio har bildat en arbetsgrupp som ansvarar för ett litet projekt vars målsättning är att väcka språkmedvetenhet bland språkanvändarna genom att föra en diskussion om översättningarna på Vårt land till finskt och finlandssvenskt teckenspråk. Den valda tidpunkten för diskussionen är 1–2 veckor innan självständighetsdagen.

Teckenspråkiga biblioteket samlar alla tillgängliga versioner på en gemensam sida, så att de är lätta att hitta. Det är meningen att föra diskussion både i Facebook-gruppen ”Meidän kaunis, rakas viittomakieleemme ja kulttuurimme!” och på dövföreningen i Jyväskylä. Det är meningen att filma diskussionen på dövföreningen och publicera inspelningen, så att också de som inte varit på plats kan ta del av diskussionen. Till sist kommer även en artikel att skrivas om projektets gång.

För begreppet ”språkmedvetenhet” har i finskt teckenspråk ofta använts ett översättningslån; SPRÅK+VETA (bild 1). Arbetsgruppen hade diskuterat tecken som motsvar begreppet bättre: SPRÅK+B-händerna-svängs-utåt-från-handlederna-åt-sidorna-framför-huvudet (bild 2). Detta används i något annat teckenspråk (Jarkko, vilket teckenspråk?) och arbetsgruppen föreslog att ta in detta lån till finskt teckenspråk.

Bild 1. Tecknet som hittills varit i bruk för begreppet ”språkmedvetenhet” i finskt teckenspråk.

Bild 2. Arbetsgruppens förslag på ett mera beskrivande tecken för ”språkmedvetenhet” i finskt teckenspråk.

Arbetsgruppen hade också fördjupat sig i betydelsen av begreppet ”språkmedvetenhet”. Förutom att begreppet innefattar kunskap om språkets struktur, ingår dessutom bland annat de maktrelationer som skapas genom språket i termen. Vem har rätt att använda språket, var kan man använda det eller varför kan man i endel situationer inte använda det?

§ 8 Nämndens treårsplan

En inledande diskussion om språknämndens treårsplan fördes och de uppkomna förslagen dokumenterades. Planen läggs upp under följande möte.

§ 9 Övriga ärenden

- a) Nätverket för nordiska språkvårdare i teckenspråk hade bestämt att vara synliga under Dövas nordiska kulturfestival i Köpenhamn den 2–5.8.2018 <https://www.dnkf18.com/>. Detta förverkligades inte.
- b) Språknämnden kunde inte ställa ut vid ett eget bord under Dövas Kulturfestival i Tavastehus 26–27.5.2018 för att ingen av medlemmarna hann ta uppdraget på sitt ansvar.
- c) Nätverket för nordiska språkvårdare i teckenspråk hade sitt möte 30.8.2018 i Tórshavn på Färöarna. Leena Savolainen och Annika Aalto representerade finskt och finlandssvenskt teckenspråk under mötet. Denna gång var huvudtemat för mötet att formulera en resolution för döva barns rätt till teckenspråk. Situationen är mycket oroande i Danmark, på Färöarna och i Grönland. Även i andra nordiska länder har möjligheterna för döva barn att tillägna sig teckenspråk drastiskt försämrats. Presentationerna från mötet kan ses på nordiska teckenspråkets egna bloggsidor <https://nordiskateckensprak.wordpress.com/>.

§ 10 Meddelanden

- a) Utrikesministeriet har beställt en kartläggning om teckenspråkens och teckenspråkigas situation i de 47 länder som är medlemmar i Europarådet <https://sv.wikipedia.org/wiki/Europar%C3%A5det>. Kartläggning görs av Eeva Tupi och publiceras i april 2019.
- b) Flerspråkighet som en resurs. Utredning angående läget för och nivån på språkreserven i Finland. Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2017:51 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160374/okm51.pdf> (enbart presentationsblad finns på svenska)
- c) Professor emerita Ritva Takkinen från Jyväskylän universitet blev pensionerad 31.8.2018. Avskedsföreläsningen ”Forskning inom teckenspråkinläring för tvåspråkigt bruk” äger rum 10.10.2018. Tillställningen är öppen för allmänheten.
- d) Juhana Salonen höll ett erfarenhetsbaserat föredrag under temat ”Teckenspråkets betydelse som en del av identiteten” på ”Satakieliseminaari” den 27–28.9.2018 i Kuopio. Föredraget var en del av helheten under seminariets tema ”Barn och ungdomars identitet och självkänsla som en stark grund för välfärd och framgång”. Cirka 200 personer deltog i seminariet, bland annat öronläkare, talterapeuter, lärare och föräldrar till barn med cochleaimplantat. Juhana berättade att stämningen var positiv och publiken mottaglig. Han anade också hans föredrag eventuellt kunde påverka publikens uppfattningar om teckenspråkets betydelse för barn med cochleaimplantat.

§ 11 Följande möte

Följande möte hålls den 27 november 2018 kl. 10–15 enligt tidigare beslut.

§ 12 Mötet avslutas

Ordföranden avslutade mötet kl. 15.00.

Bevittnas

Leena Savolainen
sekreterare

Juhana Salonen
ordförande

Protokollet är översatt från finska av Tove Waldonen.